

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 11CoCsp/5/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4223200679
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šišková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4223200679.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šiškovej a členov senátu JUDr. Dariny Vargovej a Mgr. Mareka Janigloša, v spore žalobcu: A. B., nar. XX. XX. XXXX, C. XXX, zastúpeného právnym zástupcom: JUDr. Lívia Kňazíková, Nám. M. R. Štefánika 6, Komárno, IČO: 31 167 586, proti žalovanému: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, o určenie práva splácať spotrebiteľský úver v mesačných splátkach aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, o odvolaní žalovaného zo dňa 12. 01. 2024 proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 13Csp/26/2023-136 zo dňa 14. novembra 2023, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Komárno č. k. 13Csp/26/2023-136 zo dňa 14. novembra 2023 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Komárno (ďalej ako „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom určil, že úver žalobcu zo zmluvy o poskytnutí úveru číslo 20/202/12 uzavretej dňa 31. 01. 2012 medzi žalobcom a žalovaným je aj po vyhlásení žalovaného zo dňa 18. 06. 2021 o predčasnej splatnosti úveru naďalej splatný v anuitných splátkach vo výške 288,27 eur mesačne, vždy k 20. dňu kalendárneho mesiaca. Zároveň rozhodol, že žalobcovi priznáva voči žalovanému 100 % náhradu trov konania, o ktorej rozhodne po právoplatnosti napadnutého rozsudku samostatným rozhodnutím.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 1 ods. 3 písm. b) - e) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. 12. 2011, § 3 ods. 1, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1, § 101, § 565, § 578, § 583 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. Uviedol, že žalobou doručenou súdu dňa 02. 03. 2023 sa žalobca domáhal určenia neplatnosti vyhlásenia žalovaného o predčasnej splatnosti úveru žalobcu ku dňu 18. 06. 2021 z úverovej zmluvy č. 20/202/12 z 31. 01. 2012. Uplatnený nárok žalobca odôvodnil tým, že na základe uvedenej úverovej zmluvy čerpal úver vo výške 75.300,- eur za účelom nadobudnutia nehnuteľností, a to bytu č. XX na 7. poschodí vo vchode č. XX obytného domu so súpisným číslom XXXX na CKN parcele č. XXXX v k. ú. D., na Ulici E. F., vedeným na LV č. XXXX, pričom uvedená nehnuteľnosť bola za účelom zabezpečenia zaplata pohľadávky zaťažená záložným právom v prospech žalovaného ako veriteľa. Z úveru bola uhradená aj kúpna cena bytu č. 2 na prízemí, vo vchode č. X obytného domu so súp. č. XXXX parcela CKN parcele č. XXXX v k. ú. D. na G. H., vedeným na LV č. XXXX. Vkladové konanie katastrálnym odborom Okresného úradu Komárno vedené pod V-887/2012 z 11. 04. 2012. Žalobca ako predávajúci kúpnu zmluvou previedol byt na E. F. vedený na LV č. XXXX pre k. ú. D. do vlastníctva I. J., ktorá kúpnu zmluvou z 12. 11. 2015 previedla nehnuteľnosť do výlučného vlastníctva maloletého K. H. D., narodeného v roku XXXX. Uvedená kúpna zmluva uzavretá v mene maloletého bola schválená rozsudkom Okresného súdu Komárno a vklad vlastníckeho práva bol povolený pod V-5089/2015 z 28.

01. 2016. Splátky úveru sú uhrádzané riadne a včas, v zmysle zmluvy o úvere, podľa dohody žalobcu a matky maloletého, ktorý je aj súčasným vlastníkom bytu na G. E. F. L. D.. Vlastníkom bytu na Ulici meštianskej je I. J.. Žalobca dňa 18. 06. 2021 obdržal výzvu žalovaného na predčasné splatenie úveru vo výške 61.587,08 eur pre porušenie povinností z úverovej zmluvy, s poukazom na ustanovenie úverovej zmluvy čl. 9.3 ods. 9.3.1 a 9.4 ods. 9.4.1, v spojení s čl. G ods. 2 písm. a) všeobecných podmienok - časť V. Úvery pre obyvateľstvo. Na žiadosť o špecifikovanie porušenia zmluvy, ktorého sa mal žalobca dopustiť, žalovaný vo svojej odpovedi odcitoval ustanovenia úverovej zmluvy čl. 9.3 ods. 9.3.1 a 9.4 ods. 9.4.1, v spojení s čl. G ods. 2 písm. a) všeobecných podmienok - časť V. Úvery pre obyvateľstvo. Z formulácie znenia čl. 9.4 ods. 9.4.1 zmluvy o poskytnutí úveru č. 20/202/12 z 31. 01. 2012 vyplýva, že rozhodnutie o predčasnom zosplatnení úveru je podmienené porušením povinností z úverovej zmluvy a z VOP. Žalovaný bližšie nešpecifikoval dôvod vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru. Žalobca sa len domnieval, že dôvodom bol prevod nehnuteľnosti v roku 2012. Žalobca spolu s matkou maloletého - I. M. - mali záujem vyriešiť vzniknutú situáciu a žalovanému navrhli viacero spôsobov riešení, avšak tieto boli žalovaným odmietnuté.

4. Podľa žalobcu nedošlo k naplneniu podmienky na predčasné splatenie úveru, keďže sa nedopustil porušenia takej povinnosti, ktorá mu priamo vyplýva z úverovej zmluvy. Preto vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru bolo podľa žalobcu neplatné a aj v rozpore s dobrými mravmi. Z dôvodu, že k prevodu nehnuteľnosti na I. J. došlo začiatkom roku 2012 a následne kúpnu zmluvou, ktorej vklad bol povolený pod V-5089/2015 z 28. 01. 2016, vlastníctvo prešlo na maloletého K. H. D., žalobca vzniesol aj námietku premičania práva žalovaného na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru. Žalovaný po zosplatnení úveru pristúpil k výkonu záložného práva formou predaja na dobrovoľnej dražbe. Od dražby, ktorá sa mala uskutočniť 29. 03. 2022 bolo upustené, ale I. M. ako matka maloletého vlastníka obdržala oznámenie z 08. 02. 2023 o termíne konania dobrovoľnej dražby dňa 15. 03. 2023. Žalobca naliehavý právny záujem na požadovanom určení odôvodnil tým, že nemal iný prostriedok ochrany svojho práva ako prostredníctvom iniciovania súdneho konania za účelom posúdenia uvádzaných a namietaných skutočností, so zreteľom na platnosť, zákonnosť a oprávnenosť postupu žalovaného pri vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, s ohľadom na dôvod zosplatnenia ako aj na uplynutú dobu pri posúdení vznesenej námietky premičania. Za dôkaz žalobca označil zmluvu o úvere z 31. 01. 2012, zmluvu o zriadení záložného práva z 31. 01. 2012, výsluch žalobcu, výpis z úverového účtu, výsluch I. M. ako svedka, žiadosť žalobcu z 29. 06. 2021, odpoveď žalovaného z 19. 07. 2021, žiadosť o odkúpenie pohľadávky z 14. 08. 2021, odpoveď žalovaného z 24. 08. 2021, žiadosť o predĺženie lehoty zo 06. 09. 2021, odpoveď žalovaného z 04. 10. 2021.

5. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že na základe jeho výzvy z 02. 03. 2023 žalobca zamenil navrhnutý výrok rozsudku na určenie neplatnosti právneho úkonu za výrok o určenie práva splácať spotrebiteľský úver v mesačných splátkach aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobcu zo zmluvy o poskytnutí úveru číslo 20/202/12 uzavretej dňa 31. 01. 2012 medzi žalobcom a žalovaným tak, že tento je aj po vyhlásení žalovaného zo dňa 18. 06. 2021 o predčasnej splatnosti úveru naďalej splatný v anuitných splátkach vo výške 288,27 eur mesačne, vždy k 20. dňu kalendárneho mesiaca. Súčasne predložil výpis zo svojho bankového účtu vedeného u žalovaného za obdobie od 01. 04. 2021 - 31. 05. 2021.

6. Žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 28. 03. 2023 potvrdil, že so žalobcom uzavrel Zmluvu o poskytnutí úveru č. 20/202/12 z 31. 01. 2012, na základe ktorej mu poskytol úver vo výške 75.300,- eur, ktorý bol zabezpečený prostredníctvom záložného práva na nehnuteľný majetok špecifikovaný v Zmluvách o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok č. 20/202A/12 a č. 20/202B/12, ktoré žalovaný pripojil k svojmu vyjadreniu spolu so žiadosťou Stavebného bytového družstva Komárno z 31. 03. 2021 o udelenie súhlasu s realizáciou výkonu záložného práva a s predajom bytu na dobrovoľnej dražbe. Ďalej citoval čl. G ods. 2 písm. a) Všeobecných obchodných podmienok - časť V, čl. 9.3. ods. 9.3.1, 9.4. ods. 9.4.1 úverovej zmluvy. Ďalej žalovaný uviedol, že dňa 31. 03. 2021 mu bola doručená žiadosť Stavebného bytového družstva Komárno o udelenie súhlasu s realizáciou výkonu záložného práva - predajom bytu, ktorý predstavoval záloh zo zmluvy o zriadení záložného práva č. 20/202A/12, na dobrovoľnej dražbe pre vysoké nedoplatky dlžníčky I. J.. Z uvedenej žiadosti vyplynulo, že vlastníkom bytu už nie je žalobca, preto žalovaný preveril aj druhý záloh, ktorý vyplýva zo zmluvy o zriadení záložného práva č. 20/202B/12 a zistil, že aj druhý záloh žalobca predal a je vlastníctvom maloletého K. H. D.. Žalobca previedol nehnuteľnosť zaťaženú záložným právom v prospech žalovaného bez predchádzajúceho písomného súhlasu. Žalovaný poprel, že by matke maloletého vlastníka dal súhlas s prevodom. Nakoľko žalobca nedodrжал čl. G ods. 2 písm. a) Všeobecných obchodných podmienok -

časť V. Úvery pre obyvateľstvo, nežiadal súhlas banky s predajom nehnuteľností, na ktoré bolo zriadené záložné právo v prospech žalovaného a nehnuteľnosti predal, porušil tým zmluvné podmienky a banka mala právo úver zosplatiť a z dôvodu neuhradenia zosplateného úveru začať s výkonom záložného práva. Žalovaný zdôraznil, že VOP sú súčasťou zmluvy, vzhľadom na text zmluvy, ktorý VOP uvádza ako neoddeliteľnú súčasť zmluvy, s ktorou sa žalovaný zoznámil a vyslovil súhlas svojim podpisom; s poukazom na rozhodnutie SD EÚ vo veci C-42/15 zmluva o úvere nemusela byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument; § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka upravuje výslovne možnosť úpravy povinností zo zmluvy v obchodných podmienkach. Žalobca preštudovanie zmluvnej dokumentácie a súhlas s ňou potvrdil podpisom na zmluve. K žalobcom vznesenej námietke premlčania žalovaný uviedol, že keby došlo k súdному vymáhaniu nároku z predčasne zosplateného úveru, premlčacia lehota by začala plynúť až odo dňa, ktorý nasleduje po márnom uplynutí lehoty na úhradu dlhu, a teda počítanie lehoty odo dňa prevodu na tretie osoby by bolo nelogické a neopodstatnená. Žalovaný navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

7. Žalobca v replike z 24. 04. 2023 poukázal na skutočnosť, že žalovaný až vo svojom vyjadrení k žalobe špecifikoval dôvod vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, keď v predchádzajúcich svojich podaniach len odkazoval na zmluvné ustanovenia, resp. ich citovanie. Poukázal na skutočnosť, že zo znenia čl. 9.4 ods. 9.4.1 úverovej zmluvy z 31. 01. 2012 vyplýva, že žalobca by sa musel dopustiť porušenia povinnosti z úverovej zmluvy a súčasne kumulatívne aj z VOP. Celý postup zosplatenia je podľa žalobcu nesprávny, keď k zosplateniu došlo neoprávnene, bez naplnenia zákonných a zmluvných podmienok. K výkladu žalovaného v súvislosti so žalobcom vznesenou námietkou premlčania žalobca uviedol, že nevzniesol námietku premlčania voči peňažnej pohľadávke zo zosplateného úveru, ale túto vzniesol voči právu žalovaného na vyhlásenie predčasnej splatnosti, s poukazom na odstup času, ktorý uplynul od tvrdeného porušenia zmluvných podmienok po vyhlásenie predčasnej splatnosti. Žalobca uviedol, že ak pri porušení povinnosti platíť splátky riadne a včas a následnom vyhlásení splatnosti úveru je možné uplatniť námietku premlčania, tak rovnako aj v prípade porušenia nepeňažnej povinnosti a následnom vyhlásení predčasnej splatnosti úveru je možné vzniesť námietku premlčania, ktorú preto vzniesol oprávnene.

8. Súd prvej inštancie na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záverom, že žaloba žalobcu bola z viacerých dôvodov dôvodná. Úkon žalovaného z 18. 06. 2021 označený ako Výzva na predčasné splatenie úveru považoval za zmätočný, neurčitý, nezrozumiteľný a s poukazom na ustanovenie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj za absolútne neplatný právny úkon, keď z neho nebol zrejmý dôvod, pre ktorý žalovaný vyhlásil predčasnú splatnosť riadne splácaného úveru. Žalovaný dôvod predčasného zosplatenia riadne splácaného úveru v podaní z 18. 06. 2021 opomenul skutkovo definovať tak, aby tento skutok nebol zameniteľný s iným skutkom. Mal preukázať aj naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení práva v zmysle § 137 písm. c/ CSP, keď žalovaný po neplatnom predčasnom zosplatení riadne plateného úveru čerpaného žalovaným vo výške 75.300-eur na nadobudnutie nehnuteľnosti a zmenu dokončenej stavby na základe Zmluvy o poskytnutí úveru č. 20/202/12 zo dňa 31. 01. 2012, ktorého amortizácia bola dohodnutá na 30 rokov, požaduje od žalobcu listom z 18. 06. 2021 jednorázovú úhradu celého zostatku úveru vo výške 61.587,08 eura s príslušenstvom do 30. 06. 2021, s poukazom na ustanovenie úverovej zmluvy čl. 9.3 ods. 9.3.1 a 9.4 ods. 9.4.1, v spojení s čl. G ods. 2 písm. a) všeobecných obchodných podmienok - časť V. Úvery pre obyvateľstvo, na ktorú mu podľa žalobcu nárok nevznikol z dôvodu neplatného zosplatenia riadne splácaného spotrebiteľského úveru. Úverový vzťah sporových strán, s poukazom na § 1 ods. 3 písm. b/ - e/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom od 01. 12. 2011, posudzoval ako záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. OZ, § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Žalovaný nielenže nepreukázal existenciu čl. G ods. 2 písm. a) všeobecných obchodných podmienok - časť V. Úvery pre obyvateľstvo, ale ani nepreukázal svoje tvrdenie, že tieto VOP boli súčasťou úverovej zmluvy žalobcu, najmä keď aj podľa bodu 11.5, resp. bodu 7.4 formulára úverovej zmluvy z 31. 01. 2012 pripraveného žalovaným sa žalobca ako klient pred uzavretím úverovej zmluvy mal len oboznámiť so znením VOP, pričom podľa názoru súdu musel veriteľ takéto oboznámenie spotrebiteľa s tvrdenou súčasťou spotrebiteľskej zmluvy preukázať. Pre spotrebiteľské zmluvy totižto platí, že nemôžu obsahovať dojednania, ktoré sú v rozpore s požiadavkami v dobrej viere alebo znamenajú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, ďalej také, s ktorými sa spotrebiteľ nemá možnosť oboznámiť pred podpisom zmluvy a podobne. Ak majú byť takéto všeobecné obchodné podmienky súčasťou zmluvy, ktorá na ne odkazuje, pre prípad ich záväznosti je potrebné vyjadriť s nimi súhlas zmluvných strán, po oboznámení sa s ich

obsahom. No na preukázanie samotného oboznámenia nepostačovalo len konštatovanie a vyhlásenie spotrebiteľa vo formulárovej zmluve pripravenej žalovaným o tom, že bol s podmienkami oboznámený.

9. Ďalej súd prvej inštancie citoval čl. 9.3. ods. 9.3.1 úverovej zmluvy a skonštatoval, že ten neupravoval právo veriteľa úver predčasne zosplatiť, ale upravoval oprávnenie veriteľa zvýšiť úrokovú sadzbu. Z čl. 9.4. ods. 9.4.1 úverovej zmluvy vydedukoval, že považoval za potrebné dať za pravdu žalobcovi, že spojka „a“ nasvedčuje oprávneniu žalovaného vyhlásiť predčasnú splatnosť len po splnení oboch kumulatívnych podmienok - akákoľvek zmluvná povinnosť a dôvod uvedený vo VOP. Zmluvná podmienka uvedená v ods. 9.4.1, úverovej zmluvy, tak ako bola koncipovaná, jednoznačne uviedla spotrebiteľa do nevýhodnejšej pozície oproti veriteľovi, a to osobitne pokiaľ išlo o právo žalovaného ako veriteľa vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru i v prípade menej závažného porušenia zmluvy zo strany spotrebiteľa. Táto zmluvná podmienka bola v rozpore so zásadou proporcionality, keďže umožnila zosplatenie úveru a následný výkon záložného práva predajom zálohu - nehnuteľnosti - aj v prípade menej závažného porušenia zmluvy. Prevodom zálohu v roku 2012 bez súhlasu žalovaného sa nijako nezmenilo zabezpečenie žalobcom čerpaného úveru, keď prevodom nedošlo ani k narušeniu poradia skoršej registrácie záložného práva na LV č. XXXX pre k. ú. D. pod V-366/2012 (§ 151h ods. 1, 2 OZ). Vo vzťahu k citovanej zmluvnej podmienke úverovej zmluvy skonštatoval, že spôsobila v zmysle § 53 ods. 1 OZ značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keďže umožnila vyhlásenie predčasnej splatnosti celého úveru z dôvodov, ktoré sú v zmluve formulované príliš široko, nejednoznačne a mohli byť zo strany veriteľa uplatnené svojvoľne. Predmetná zmluvná podmienka bola v dôsledku uvedeného netransparentná, a preto neprijateľná. V tejto súvislosti súd poukázal na viacero rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie, zo dňa 23. apríla 2015 vo veci C-96/14 Jean-Claude Van Hove proti CNP Assurances SA, v ktorom Súdny dvor spresnil, že požiadavka transparentnosti zmluvných podmienok stanovená Smernicou 93/13/EHS nemôže byť obmedzená len na ich zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska. Naopak, keďže systém ochrany zavedený Smernicou 93/13/EHS vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s podnikateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, najmä pokiaľ ide o úroveň informovanosti, táto požiadavka transparentnosti sa musí chápať široko (obdobne aj v rozsudku Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, ako aj Matei, C-143/13). Súdny dvor Európskej únie pritom ustálil, že zmluvné podmienky musia byť „vždy“ formulované jasne a zrozumiteľne (Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13). Žalovaný ani nepreukázal, že zmluvná podmienka uvedená v ods. 9.4.1 úverovej zmluvy bola individuálne dojednaná so žalobcom, najmä keď je súčasťou formulára vyhotoveného žalovaným. Z povahy veci vyplynulo, že oprávnenie žalovaného vyhlásiť predčasnú splatnosť spotrebiteľského úveru z iného dôvodu než ako je upravené v § 565 OZ, musela byť s poukazom na § 853 ods. 1 OZ analogicky dohodnutá (individuálne) so žalobcom. S poukazom na uvedené, zmluvná podmienka uvedená v ods. 9.4.1 úverovej zmluvy bola ako neprijateľná (§ 53 ods. 1 OZ, § 53 ods. 4 písm. a/ OZ) neplatná, s poukazom na § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

10. Záverom uviedol, že pokiaľ mal žalobca porušiť svoju zmluvnú povinnosť ešte v roku 2012, ktorá mala byť dôvodom predčasného zosplatenia riadne splácaného úveru žalobcu listom žalovaného z 18. 06. 2021, nepochybne toto (neplatné) oprávnenie žalovaného veriteľa bolo realizované po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby podľa § 101 OZ, najmä keď v zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou nemôžu odchýliť od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa. Zákonné právo veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, ktoré nebolo uplatnené v lehote uvedenej v § 565 OZ zaniká, v zmysle § 578 v spojení s § 583 Občianskeho zákonníka. Teda dochádza k preklúzii práva žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky upraveného v zákone. Strany sporu si však v úverovej zmluve neupravili žiadnu lehotu na uplatnenia zmluvného práva veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre porušenie povinností a keďže nejde o zákonné právo, ale o zmluvné právo, toto právo uplynutím času nemôže zaniknúť, môže sa len premlčať. Právo veriteľa vyvolať zmluvnú predčasnú splatnosť záväzku žalobcu nesie so sebou súčasne aj právo veriteľa vymáhať splnenie záväzku, teda možnosť svoje právo aj vykonať, pričom prvá objektívna možnosť výkonu práva je daná okamihom, keď veriteľ najskôr mohol požiadať o zaplatenie celej pohľadávky. V každom právnom vzťahu, z ktorého vyplýva isté právo, je oprávnený z tohto práva „obmedzený“, resp. limitovaný tým, že svoje právo musí uplatniť v premlčacej dobe, ak toto právo nechce oslabiť. Pokiaľ žalobca previedol byť evidovaný na LV č. XXXX pre k. ú. D. bez súhlasu žalovaného už v roku 2012 a následne v januári roku 2016 bol povolený vklad vlastníckeho práva na aktuálneho (v poradí tretieho) vlastníka - maloletého D. H. K. - je zreteľné odďaľovania žiadosti žalovaného ako veriteľa o zaplatenie celej pohľadávky listom z 18. 06. 2021. Nebyť neplatnosti predčasného zosplatenia úveru žalobcu žalovaným a premlčaniu tohto práva najneskôr od

01. 01. 2016, s poukazom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka by súd nepochybne odmietol poskytnúť ochranu právu veriteľa uplatnenému voči spotrebiteľovi po neodôvodnene dlhej dobe. Je na veriteľovi vytvoriť si fungujúci systém na sledovanie dodržiavania zmluvných povinností dlžníkov, najmä keď s ich porušením žalovaný spája svoje zmluvné oprávnenie na predčasné zosplatenie spotrebiteľského úveru.

11. Poukazujúc na všetky vyššie uvedené dôvody mal za to, že žaloba žalobcu bola dôvodná a tejto v celom rozsahu vyhovel, pričom žalobcom navrhnutý výsluch jeho, ako aj výsluch matky maloletého vlastníka bytu nevykonal, keď žalobca sa na pojednávanie nedostavil a nezabezpečil ani účasť navrhutej svedkyne na pojednávaní.

12. O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na § 262 ods. 1 CSP podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že v konaní procesne úspešnému žalobcovi vo veci samej priznal 100 % náhradu trov konania.

13. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote v celom rozsahu odvolanie žalovaný z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), f), h) CSP a navrhol aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a žalobu zamietol ako nedôvodnú. Odvolanie odôvodnil tým, že rozhodnutie súdu je nepreskúmateľné, nakoľko výrok súdu je zjavne nevykonateľný a zmätočný. Súd v jednej časti výroku uviedol, že predčasná splatnosť úveru nastala vyhlásením žalovaného dňa 18. 06. 2021 o predčasnej splatnosti úveru, no v druhej časti výroku uviedol, že úver je naďalej splatný v anuitných splátkach vo výške 288,27 eur mesačne, vždy k 20. dňu kalendárneho mesiaca. V zmysle uvedeného nie je možné uplatniť anuitné splátky, ak súd vo výroku neurčil neplatnosť zosplatenia, alebo takéto zosplatenie výkonom rozsudku nezrušil. Na základe uvedeného je zrejmé, že žalobca nemôže pokračovať v splácaní anuitných splátok. Poukázal na body 3.1 a 3.2 Zmluvy o poskytnutí úveru a uviedol, že pri úveroch na bývanie, ktoré sú zabezpečené záložným právom je úroková sadzba dohodnutá ako fixná úroková sadzba na určitú dobu fixácie. Doba fixácie bola dohodnutá v bode 1.3. Zmluvy o poskytnutí úveru, v tomto prípade 3 roky. Ako bolo uvedené v bode 3.2. Zmluvy o poskytnutí úveru, úroková sadzba po skončení doby fixácie sa prehodnocuje a stanovuje sa nová úroková sadzba, ktorá je listom oznámená klientovi. Na základe zmeny úrokovej sadzby po dobe fixácie, dochádza aj k zmene výšky anuitnej splátky, napokon ide o štandardný proces každej banky. Na základe tejto skutočnosti teda nie je možné, ak sa súd rozhodol o tom, že je tu právo ďalej splácať úver formou anuitných splátok, aby súd rozsudkom určil fixnú výšku splátky. Došlo by tak k narušeniu viacerých bodov uzatvorenej zmluvy. Banka výšku úrokovej sadzby prehodnocuje na základe viacerých kritérií a taktiež na základe toho ako sa vyvíja bankový sektor a hospodársky trh. Žalobca by dostal tak značnú výhodu oproti ostatným klientom banky a to fixnú splátku úveru na bývanie. Ďalej poukázal na to, že počas konania sa prípadná výška/fixácia splátky uvedením presnej výšky neriešila a súd ani v odôvodnení neuvádza na základe čoho rozhodol, že výška splátky bude fixovaná na sumu 288,27 eur. Úroková sadzba bola stanovená na dobu troch rokov. Na základe tejto zmeny bolo žalobcovi zasielané aj oznámenie o novej výške splátky. Nakoľko mal žalobca odklad splátok, zasielal žalovaný žalobcovi v roku 2020 opäť nové oznámenie o výške splátky na splátku 288,27 eur, avšak tu došlo k navýšeniu splátky z dôvodu odkladu splátok. Z uvedeného je zrejmé, že ak je zámerom súdu pri neuznaní zosplatenia (s čím sa však žalovaný nestotožnil) opätovné splácanie v zmysle zmluvy, nie je možné výkonom rozhodnutia určiť presnú výšku splátky, vzhľadom na charakter zmluvy, dobu fixácie a iné okolnosti, ktoré môžu v budúcnosti ovplyvniť výšku splátky (ako bol napríklad odklad splátok). V rámci svojej argumentácie poukazyval na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko, judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 14/07, III. ÚS 107/07, I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17CoCsp/42/2022 zo dňa 09. 02. 2023, 9CoCsp/52/2022 zo dňa 10. 11. 2022, 16Co/25/2017-114 zo dňa 20. 02. 2018, rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10 Co/11/2022 zo dňa 28. 02. 2022.

14. Čo sa týka neurčitosti výzvy, absolútne nesúhlasí s tvrdením súdu, že úkon označený ako výzva na predčasné splatenie úveru zo dňa 18. 06. 2021 by mala byť zmätočný, neurčitý a nezrozumiteľný právny úkon a teda mal by predstavovať neplatný právny úkon, pričom má za to, že výzva je dostatočne určitá a zrozumiteľná. Sú v nej definované body zmluvy a Všeobecných obchodných podmienok (ďalej aj ako VOP), na základe ktorých došlo k zosplateniu úveru. Máme za to, že zmluva sa podpisovala v troch rovnopisoch, pričom jeden si po podpise, spolu aj so Všeobecnými obchodnými podmienkami, uchoval žalobca. Ak by VOP klient aj napriek tomu, že mu boli poskytnuté pri podpise zmluvy nedisponoval, sú

taktiež dostupné na internetovej stránke Prima banky Slovensko, a. s.. Poukázal na to, že zo žiadneho zákona ani iného právneho predpisu nevyplývajú náležitosti výzvy. Máme za to, že výzva bola určitá a zrozumiteľná, napokon ako je vyššie uvedené, žalobca listom doznal, že je mu dôvod zosplatnenia bol zrejmý.

15. Žalovaný sa taktiež nestotožnil s tvrdením súdu, že by počas konania nepreukázal, že VOP sú súčasťou úverovej zmluvy, pričom poukázal na bod 7.4. a bod 11.5.úverovej zmluvy, z ktorých je zrejmé, (tak ako uviedol i súd prvej inštancie), že sa žalobca oboznámil s VOP, ale taktiež je z týchto ustanovení zrejmé, že VOP sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy a to jednak vzhľadom na text zmluvy, ktorý VOP uvádza ako neoddeliteľnú súčasť zmluvy, s ktorou sa žalobca oboznámil a vyslovil súhlas svojím podpisom a jednak tiež s odkazom na rozhodnutie SD EÚ z 09. 11. 2016 vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a. s. proti D. C., podľa ktorého zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument. V neposlednom rade tento záver vyplýva aj zo samotného ust. § 273 Obchodného zákonníka (OBZ) v spojení s povahou úverovej zmluvy ako absolútneho obchodu; konkrétne poukazujeme na ust. § 261 ods. 6 písm. d) OBZ, ktoré výslovne možnosť úpravy povinností zo zmluvy v obchodných podmienkach upravuje. S poukazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-42/15 zo dňa 09. 11. 2016 v obdobnej veci, zmluva nemusí byť vyhotovená ako jeden dokument, ale všetky náležitosti uvedené v článku 10 ods. 2 smernice č. 48/2008/ES z 23. 04. 2008 musia byť vyhotovené písomne a musia byť neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. V zmluve je pritom uvedený riadny odkaz na VOP, pričom tento dokument bol žalovanému predložený, pričom poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/146/2017 zo dňa 22. 02. 2018 v obdobnej veci, kde najvyšší súd v rámci bodu 28.1 akceptoval uvedenie základných náležitostí zmluvy o úvere v rámci VOP a poznamenal, že zmluva o úvere nemusí byť uzatvorená v jednom dokumente. V rámci svojej argumentácie poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11CoCsp/29/2022 zo dňa 10. 05. 2023, sp. zn.11Co/357/2019 zo dňa 28. 10. 2020 a Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15Co/4/2020 zo dňa 09. 02. 2021. Mal za to, že došlo v zmysle čl. G ods. 2 písm. a) Všeobecných obchodných podmienok – časť V, čl. 9.3. ods. 9.3.1 a 9.4. ods. 9.4.1. úverovej zmluvy k platnému zosplatneniu. Žalovaný nesúhlasí s tvrdením súdu, že by zmluvná podmienka 9.4. a 9.4.1. predmetnej úverovej zmluvy mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku. Žalovaný nemá za to, že by podmienka predstavovala značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dlžníkom a bankou. bod 9.4.1 úverovej zmluvy bol v zmluve vyjadrení určito, jasne a zrozumiteľne a ak žalobca s týmto bodom nesúhlasil nemusel zmluvu podpísať.

16. Žalovaný ďalej uviedol, že sa nestotožňuje s argumentáciou súdu v bode 10 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, nakoľko okolnosti porušenia povinností klienta boli stanovené len vo VOP, ktoré predstavujú neoddeliteľnú súčasť zmluvy. Táto skutočnosť teda vyvracia interpretáciu súdu a to, že spojka „a“ nasvedčuje oprávneniu žalovaného vyhlásiť predčasnú splatnosť len po splnení oboch kumulatívnych podmienok. Má za to, že došlo k platnému zosplatneniu v zmysle zmluvy, VOP a právnych predpisov. Zároveň nesúhlasí s tvrdeniami súdu, že právo žalobcu na zosplatnenie úveru, už bolo v čase 18. 06. 2021, kedy došlo k zosplatneniu premlčané. Má za to, že na námietku premlčania súd nemal ani prihliadať, nakoľko je absolútne nedôvodná, pretože žalovaný si nárok neuplatňoval súdnou cestou. Ako súd uviedol, toto právo sa oslabí tým, že nie je možné uplatniť ho súdnou cestou, avšak toto právo nezaniká a je toho názoru, že právny inštitút, ktorý spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti práva. Aj keby došlo k súdnemu vymáhaniu nároku z úverovej zmluvy na základe Výzvy na predčasné splatenie úveru, premlčacia lehota by začala plynúť až odo dňa, ktorý nasleduje po márnom uplynutí lehoty na úhradu dlhu, t. j. zostatku úveru uvedeného vo Výzve na predčasné splatenie úveru a teda počítanie lehoty odo dňa prevodu na 3. osoby by bolo aj v takomto prípade nelogické a neopodstatnené. Napokon žalovaný a žalobca si v zmluve nedohodol lehotu na základe, ktorej môže vyhlásiť predčasnú splatnosť a je teda na žalovanom kedy toto právo využije.

17. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril prostredníctvom právneho zástupcu žalobca, ktorý uviedol, že súd prvej inštancie v konaní postupoval procesne správne a neporušil právo strany na spravodlivý proces, správne a úplne zistil skutkový stav, ku ktorému dospel na základe vykonaného dokazovania, na základe čoho vec správne právne posúdil a preto je rozhodnutie súdu vecne správne. Poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 09. 11. 2016 vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti D. C.. Požiadavka v uvedenom rozhodnutí nebola v prípade zmluvy o úvere naplnená ohľadne čl. G ods. 2 písm. a) všeobecných obchodných podmienok - časť V. Úvery pre obyvateľov s tým, že VOP netvoria súčasť zmluvy o úvere. V zmysle uvedeného dôvodu sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, ktorý správne posúdil a vyhodnotil túto otázku. Taktiež sa stotožnil so súdom

prvej inštancie, ktorý správne aplikoval na zmluvnú podmienku uvedenú v ods. 9.4.1. úverovej zmluvy ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko ide o ustanovenie spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v jeho neprospech ako spotrebiteľa a správne vyhodnotil jej neprijateľnosť a neplatnosť podľa ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Nestotožnil sa s argumentáciou žalovaného o nemožnosti aplikácie inštitútu premĺčania na daný prípad, ktorú považuje za nesprávnu. Nestotožnil sa ani s argumentáciou žalovaného o tom, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľne, nakoľko výrok súdu je zjavne nevykonateľný a zmätočný, podľa neho žalovaný počas celého konania túto skutočnosť neuvádzal a nijako nerozporoval v rámci svojej procesnej obrany, na základe čoho považuje tieto tvrdenia žalobcu za účelové a nepreukázané. Poukazujúc na vyššie uvedené považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne s tým, že žalovaným uvádzané dôvody neboli dané a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

18. Žalovaný vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu zdôraznil, že ak by sa súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, napriek jeho odvolaniu a dôvodom v ňom uvedených, že úver by sa mal naďalej splácať v splátkach, žiadal odvolací súd, aby neopomenul skutočnosť, že súd prvej inštancie výrokom určil výšku anuitnej splátky 288,27 eura, čo nie je prípustné, nakoľko ide o úver na bývanie, ktorý je zabezpečený záložným právom a výška splátky počas doby splatnosti nie je konštantná a pri priznaní fixnej splátky by došlo k porušeniu zmluvy, keďže ako žalovaný preukázal, že doba fixácie splátky bola v zmluve dohodnutá na 3 roky. Ak bol zámerom súdu prvej inštancie vrátenie splácania úveru v anuitných splátkach v zmysle zmluvy, nemohol výrokom zafixovať výšku splátky, ktorá bola stanovená na dobu fixácie. Záverom uviedol, že zotrúva na podanom odvolaní a na skutočnostiach, ktoré v ňom uviedol.

19. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (ust. § 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok – ďalej len „CSP“) viazaný rozsahom odvolania oprávneného, odvolacími dôvodmi, ako i zisteným skutkovým stavom (ust. § 379, § 380 ods. 1, 2, § 383 CSP) prejednal podané odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP), pričom dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 14. 11. 2023 je potrebné podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ a ust. § 391 ods. 1 CSP zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

20. Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že žalobca uzavrel dňa 31. 01. 2012 so žalovaným zmluvu o poskytnutí úveru č. 20/202/12, na základe ktorej banka poskytla žalobcovi peňažné prostriedky v sume 75.300,- eur na nadobudnutie nehnuteľnosti a zmenu dokončenej stavby, s úrokovou sadzbou 5,9 % p.a. s dobou fixácie 3 roky, doba amortizácie 30 rokov, výškou anuitnej splátky 446,63 eur mesačne, s termínom splatnosti k 20- temu dňu príslušného mesiaca. V bode 5.5.1 uvedenej zmluvy bolo dohodnuté, že výška splátky úveru sa môže matematicky meniť v prípade zmeny úrokovej sadzby v súlade s ust. úverovej zmluvy a VOP, časť Úvery obyvateľstva. Takúto zmenu banka oznámi klientovi. V čl. 8 Zabezpečenie úveru, bod 8.1.2 je uvedené, že ako zábezpeka sa dojednáva záložné právo na nehnuteľný majetok. Nehnuteľný majetok bol v zmysle bodu 8.1.2.1. úverovej zmluvy špecifikovaný v zmluve o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok č. 20/202A/12 a č. 20/202B/12. V čl. 9.4 úverovej zmluvy bolo dohodnuté, že banka je oprávnená, a to aj bez predchádzajúceho oznámenia klientovi, rozhodnúť o predčasnom splatení zostatku istiny úveru s príslušenstvom pri porušení akejkoľvek povinnosti klienta vyplývajúcej z úverovej zmluvy a z dôvodov uvedených vo VOP, časť Úvery obyvateľstvu. V bode 11.5. úverovej zmluvy klient podpisom úverovej zmluvy vyhlásil, že pred uzavretím úverovej zmluvy sa oboznámil s jej súčasťami a to so znením VOP, časť Úvery pre obyvateľstvo a Sadzobníka poplatkov, súhlasí s nimi a zaväzuje sa ich dodržiavať.

21. Podaním zo dňa 18. 06. 2021, označeným ako výzva na predčasné splatenie úveru, žalovaný oznámil žalobcovi, že v zmysle ust. čl. 9.3 ods. 9.3.1. a čl. 9.4. ods. 9.4.1. úverovej zmluvy v spojení s čl. G ods. 2 písm. a/ všeobecných obchodných podmienok - časť Úvery pre obyvateľstvo rozhodol o predčasnej splatnosti celého úveru ku dňu 18. 06. 2021, týmto vznikla klientovi - žalobcovi povinnosť jednorázovo uhradiť banke celú zostávajúcu sumu úveru vo výške 61.587,08 eur s príslušenstvom.

22. Žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu, v podaní zo dňa 29. 06. 2021, žiadal o zaslanie úverovej zmluvy, nakoľko ju klient nemá k dispozícii, alternatívne žiadal o oznámenie, akého porušenia zmluvy sa dopustil, klient iba predpokladá, že by mohlo ísť o prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom záložného práva zriadeného v prospech banky. Zároveň

oznámil, že klient úver riadne spláca. Žalovaný na uvedenú žiadosť oznámil právnenému zástupcovi žalobcu, na základe akých článkov zmluvy a VOP došlo k rozhodnutiu o predčasnej splatnosti úveru a tieto články odcitoval.

23. Podľa § 290 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou.

Podľa § 295 CSP, súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

24. Podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ) zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

25. Podľa § 52 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, účastníkom ktorých je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 54 ods. 1, prvá veta OZ, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa.

26. Predmetom žaloby žalobcu bolo pôvodne určenie, že vyhlásenie žalovaného o predčasnej splatnosti celého úveru žalobcu ku dňu 18. 06. 2021 v zostávajúcej výške 61.587,08 eur s prísl. na základe úverovej zmluvy č. 20/202/12 zo dňa 31. 01. 2012 je neplatné. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 13Csp/26/2023-54 zo dňa 02. 03. 2023 vyzval žalobcu, aby v lehote 10 dní od prevzatia tohto uznesenia odstránil vadu žalobného návrhu (petitu) v podaní doručenom súdu dňa 02. 03. 2023, keď zo žiadneho predpisu hmotného práva nevyplýva nárok žalobcu na určenie neplatnosti právneho úkonu - vyhlásenia žalovaného o predčasnej splatnosti celého úveru žalobcu ku dňu 18. 06. 2021 v zostávajúcej výške 61.587,08 eur s prísl. na základe úverovej zmluvy č. 20/2021/12 zo dňa 31. 01. 2012. Preto je potrebné žalobný návrh opraviť tak, aby bol zrozumiteľný, vykonateľný a bolo z neho zrejmé, čo sa ním sleduje. Následne ako reakcia na uvedené uznesenie, žalobca prostredníctvom jeho právnej zástupkyne upresnil petit a navrhol vydať rozsudok: súd určuje, že úver žalobcu zo zmluvy o poskytnutí úveru č. 20/202/12 uzavretej dňa 31. 01. 2012 medzi žalobcom a žalovaným je naďalej splatný aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalovaným zo dňa 18. 06. 2021 v anuitných splátkach vo výške 288,27 eur mesačne vždy k 20-temu dňu kalendárneho mesiaca.

27. V tomto prípade súd pripustil možnosť preformulovania žalobného návrhu žalobcu v súlade s § 137 písm. c/ CSP, pričom mal za to, že žalobca v konaní preukázal, že má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, ktorý je základnou podmienkou dôvodnosti a východiskom úspešnosti takejto určovacej žaloby. K naliehavému právnenému záujmu súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný po neplatnom predčasnom zosplatnení riadne plateného úveru čerpaného vo výške 75.300,- eur na nadobudnutie nehnuteľnosti a zmenu dokončenej stavby na základe zmluvy o poskytnutí úveru

č. 20/202/12 zo dňa 31. 01. 2012, ktorého amortizácia bola dohodnutá na 30 rokov, požaduje od žalobcu listom zo dňa 18. 06. 2021 jednorazovú úhradu celého zostatku úveru vo výške 61.587,08 eur s príslušenstvom v spojení s čl. G ods. 2 písm. a/ všeobecných obchodných podmienok časť V. Úvery pre obyvateľstvo, na ktorý mu podľa žalobcu nárok nevznikol z dôvodu neplatného zosplatnenia riadne splácaného spotrebiteľského úveru.

28. Civilný sporový poriadok rozlišuje žaloby na určenie práva (§ 137 písm. c/ CSP) a žaloby na určenie právnej skutočnosti (§ 137 písm. d/ CSP). U žalôb na určenie práva nová právna úprava zotrúva na preukazovaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (s výnimkou, ak tento naliehavý právny záujem vyplýva z osobitného predpisu). U žalôb na určenie právnej skutočnosti podmienila nová právna úprava možnosť ich podania vtedy, ak požadované určenie právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu. Podľa novej právnej úpravy nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevplýva z osobitného predpisu.

29. Pri riešení procesnej prípustnosti žaloby podľa § 137 písm. c) CSP a/alebo podľa § 137 písm. d) CSP je nutné zaoberať sa otázkou, z akého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje v konaní ním uplatňovaný nárok (t. j. predmet konania), následne tento vzťah dôsledne analyzovať a nakoniec správne vyhodnotiť a posúdiť po právnej stránke. Za účelom zabezpečenia podkladov, nevyhnutných pre tento postup, ukladá zákon žalobcovi povinnosť uviesť vždy už v žalobe rozhodujúce skutočnosti. Tie majú súdu umožniť, aby daný právny vzťah a z neho vyvodzovaný nárok analyzoval a právne kvalifikoval z aspektov významných tak pre posúdenie rôznych otázok procesnej povahy (napr. obsah žaloby, právomoc, príslušnosť, procesná subjektivita), ako aj pre prípadné posúdenie veci samej. Žalobca je povinný svoj nárok skutkovo vymedziť, nemusí ho však právne vyhodnotiť a zdôvodniť (ak ho predsa len v žalobe právne posúdi, súd daným posúdením nie je viazaný). Je totiž vecou súdu, aby v zmysle zásady „iura novit curia“ podal právnu kvalifikáciu uplatňovaného nároku. Pre analýzu právneho vzťahu strán a posúdenie jeho povahy z hľadiska obsahu žaloby na prejednanie a rozhodnutie o nároku, ktorý žalobca vyvodzuje z tohto právneho vzťahu, je tak rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú povahu majú práva a povinnosti strán tvoriace obsah právneho vzťahu (5Cdo/120/2017).

30. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil pôvodne naformulovaný petit žaloby o určenie neplatnosti zosplatnenia úveru, keď takto formulovaný petit, že neplatnosť zosplatnenia spadá pod ust. § 137 písm. d/ CSP - posúdil ako určenie právnej skutočnosti, pričom takéto žaloby sú prípustné len vtedy, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Keďže v konaní išlo o zmluvný vzťah založený zmluvou o úvere na bývanie, správne súd prvej inštancie posúdil, že táto zmluva má charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka, nejde však o zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 129/2010 Zb., ale zmluva bola uzavretá podľa § 497 a nasl. Občianskeho zákonníka. Účelom poskytnutého úveru bol úver na bývanie zabezpečený zálohom vo vlastníctve žalobcu. Potom, čo žalobca po výzve súdu upresnil petit žaloby, skúmal súd prvej inštancie naliehavý právny záujem na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha), pričom skúmal, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty jeho právneho vzťahu; záver súdu o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva, a či snáď spornosť neodstraňuje, ale len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 112/2004). Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Podaná žaloba v znení preformulovaného petitu napĺňa svoj preventívny účel, predchádza porušovaniu práv a povinností a možno ňou dosiahnuť zamedzenie ďalších sporov. Postavenie žalobcu v predmetnom právnom vzťahu sa tak stane istejším. V konkrétnej súdnej veci sa žalobca domáhal určenia neplatnosti zosplatnenia úveru, pričom takto uvedený petit je z dôvodov uvedených vyššie neprípustný. Potom riešením neistoty žalobcu, podľa názoru súdu, môže byť určenie platnosti úverovej zmluvy v znení pred jej zosplatnením.

31. Predpokladom vyhovenia žalobe bolo predbežné posúdenie súdu o neplatnosti zosplatnenia úveru, ktorý bol medzi stranami sporný. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že z článkov zmluvy o úvere, na ktorú sa zosplatnenie odvoláva, (čl. 9.3 ods. 9.3.1. a čl. 9.4 ods. 9.4.1) nie je bez ďalšieho možné zistiť, aké nesplnenie nepeňažnej povinnosti žalobcu viedlo banku k zosplatneniu celého úveru. Zosplatnenie úveru je jednostranným právnym úkonom banky, z ktorého musí byť celkom jednoznačne dané, aké ne/konanie dlžníka viedlo banku k tomu, že pristúpila k zosplatneniu

úveru. Pokiaľ sa v zosplatnení banka odvoláva na články Všeobecných obchodných podmienok, je pravdou, že žalobca prehlásil, že sa pred podpisom zmluvy oboznámil s VOP, časť Úvery pre obyvateľstvo a Sadzobníkom poplatkov, avšak zo zmluvy jednoznačne nevyplýva, že všeobecné obchodné podmienky (ďalej len VOP) sú súčasťou zmluvy. Odvolací súd súhlasí s tvrdením žalovanej, že VOP nemusia byť nutne podpísané klientom banky a rovnako tak, že práva a povinnosti zmluvných strán nemusia byť uvedené len v zmluve samotnej, môžu byť uvedené aj vo VOP, avšak zo zmluvy musí byť jednoznačne uvedené, že VOP tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy, nestačí len prehlásenie klienta, že sa pred podpisom zmluvy oboznámil s VOP. Nie je potom možné považovať zosplatnenie úveru za platný právny úkon, nakoľko žalovaný nepreukázal bez ďalších pochybností, že VOP boli súčasťou zmluvy a teda ich mal mať žalobca k dispozícii. Zo súdnej praxe možno vyvodiť, že pri predčasnom zosplatnení budú považované za neprijateľné také zmluvné podmienky, ktoré, okrem iného uvádzajú príliš neurčité dôvody pre zosplatnenie. Pokiaľ teda žalovaná neuniesla dôkazné bremeno svojho tvrdenia, že žalobca mal k dispozícii VOP (že tieto boli súčasťou zmluvy), nemôže sa považovať zosplatnenie za určité, ak sa odvoláva len na jednotlivé články VOP bez uvedenia a opísania dôvodu, ktorý k zosplatneniu úveru žalovanú viedol.

32. Odvolací súd však súhlasí s námietkou žalovaného uvedenej v odvolaní, že súd bez ďalšieho prevzal petit žaloby do svojho výroku bez toho, aby sa zaoberal, či výška anuitnej splátky, na ktorú zaviazal platiť žalobcu, je daná. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom žalovaného, resp. s jeho námietkou, že úverová zmluva bola uzavretá na dobu 30 rokov, úroková sadzba bola fixovaná na dobu troch rokov, pričom banka jej výšku môže korigovať na základe rôznych kritérií. Nebolo preto možné bez ďalšieho prevziať a do výroku rozsudku určiť výšku splátky žalobcovi, čím by vlastne zafixoval výšku splátky na dobu celého splácania bez možnosti banky korigovať výšku úrokovej sadzby, ktorá sa automaticky premietne do výšky anuitnej splátky tak, aby bola dodržaná lehota splatnosti úveru.

33. Odvolací súd dáva do pozornosti, že žaloba je procesný úkon strany, ktorý treba posudzovať ako každé podanie podľa jeho obsahu (čl. 11 ods. 1 a § 124 ods. 1 CSP). To znamená, že predmetom civilného procesu je procesný nárok, ktorý je tvorený predmetom nároku (petitom) a základom nároku, ktorý tvoria právne významné skutočnosti, na ktorých sa zakladá žalobný návrh a ktoré umožňujú súdu, aby jeho nárok právne kvalifikoval (iura novit curia). Samotný procesný predpis v § 132 ods. 1 CSP nestanovuje presnú štruktúru žalobného návrhu; musí byť z neho jasné iba to, čoho sa žalobca domáha a od toho sa potom odvíja všeobecne uznávaný výklad, že žalobný návrh (petit) musí byť úplný, určitý a zrozumiteľný (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 192/2015), lebo sú ním určené hranice, v ktorých sa môže súd pri rozhodovaní v priebehu konania pohybovať a ktoré môže prekročiť len za podmienok uvedených v ustanovení § 216 ods. 2 CSP. Petit však nemusí byť zreteľne oddelený od ďalších častí žaloby, nemusí mať ani určitú predpísanú formu, iba zo žaloby ako celku musí byť jasné, čo je žiadané. S ohľadom na určitosť petitu ide o to, do akej miery môže súd tento petit modifikovať, teda do akej miery je ním viazaný, t. j. je povinný navrhovaný petit prevziať. Platí všeobecné pravidlo, že súd musí z hľadiska obsahového petit plne vyčerpať, ale nesmie ho prekročiť, čiže návrhom žalobcu na znenie výroku jeho rozhodnutia nie je viazaný. Iba v tomto zmysle treba vykladať aplikáciu dispozičnej zásady o zákaze prekročenia, resp. povinnosti vyčerpania petitu. Súd nie je do najmenšieho detailu viazaný žalobou, resp. jej petitom, ale môže ho modifikovať tak, aby mohol pre žalobcu prisúdiť ním žiadaný nárok, pretože len súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia, aby vyriešil predmet sporu medzi jeho stranami. Účelom civilného procesu je riešiť spory a prinášať spravodlivosť, a nie to, aby sa z neho samotného stal zmysel celého konania (porov. sp. zn. 4Cdo/198/2019). V zhode s týmto názorom bolo v roku 2021 pod č. 14 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky uverejnené rozhodnutie z 25. novembra 2020 sp. zn. 7Cdo/268/2019 s právnou vetou „Obsah žaloby nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitum), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami - opísaním skutkového deja (causa petendi). Súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami v žalobe. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh.“

34. V súvislosti s námietkou žalovaného týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolací súd pripomína, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho konania, čo vyplýva aj z ustálenej judikatúry. Judikatúra však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou,

že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí (ale) disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08). Odvolaním napadnuté rozhodnutie uvádza skutkový stav, ktorý považoval súd prvej inštancie za rozhodujúci, stanoviská sporových strán k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo strán na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, prvoinštančný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky). Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP.

35. Vzhľadom na nesprávne prevzatý petit žaloby do výroku rozsudku súdu prvej inštancie, spočívajúci v určení výšky anuitnej splátky v konkrétnej sume, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Dáva pritom do pozornosti i tú skutočnosť, že v rámci zmierlivého riešenia sporu, o ktorý sa súd prvej inštancie pokúsil vyplynulo, že strany sporu javili snahu o zmierlivé riešenie, pričom podľa názoru odvolacieho súdu im nebola poskytnutá primeraná lehota na takéto riešenie, a to najmä za situácie a za predpokladu, ak žalobca úver riadne a včas spláca a tento je aj riadne a dostatočne zabezpečený záložným právom, i keď vo vlastníctve tretej osoby, nie dlžníka.

36. Úlohou súdu prvej inštancie bude modifikovať petit a výrok rozhodnutia tak, aby mohol pre žalobcu prisúdiť ním žiadané určenie, pretože len súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia, aby vyriešil predmet sporu medzi jeho stranami s definitívnou platnosťou a aj pre budúcnosť vyriešilo spory medzi stranami sporu, jednak odstránilo spornosť medzi nimi, zamedzilo ďalším sporom a odstránilo právnu neistotu žalobcu voči žalovanému.

37. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude vo veci opätovne rozhodnúť v zmysle vyššie uvedeného názoru odvolacieho súdu a svoje rozhodnutie odôvodniť tak, ako mu to ukladá ust. § 220 ods. 2 CSP.

38. Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie n i e j e prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (ust. § 420 – ust. § 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže

dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.